

2026/995

4.5.2026

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2026/995

ze dne 29. dubna 2026,

kterým se mění nařízení (EU) 2021/947, pokud jde o zvýšení účinnosti záruky pro vnější činnost

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 209 a 212 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po předložení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽¹⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nástroje Unie pro financování vnější činnosti, včetně Evropského fondu pro udržitelný rozvoj plus (EFSD+) zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ⁽²⁾, se i nadále řídí cíli a zásadami vnější činnosti Unie stanovenými v čl. 3 odst. 5 a v článcích 8 a 21 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) a politikou Unie v oblasti rozvojové spolupráce podle článku 208 Smlouvy o fungování Evropské unie. Opatření ke zvýšení účinnosti záruky pro vnější činnost zřízené nařízením (EU) 2021/947 (dále jen „záruka pro vnější činnost“) by měla být prováděna způsobem, který bude plně v souladu s těmito cíli a zásadami, přičemž je třeba zajistit soulad mezi politikami Unie a prioritami partnerských zemí.
- (2) Globální geopolitický a geoeconomický kontext vyžaduje, aby Unie znovu potvrdila svůj závazek navázat vzájemně přínosná partnerství s partnerskými zeměmi, včetně závazku konsolidovat demokratické instituce, posilovat regionální stabilitu a bezpečnost, řešit migrační výzvy, podporovat lidský rozvoj, diverzifikovat dodavatelské řetězce, prosazovat mezinárodní řád založený na pravidlech a řešit důsledky útočné války Ruska proti Ukrajině.
- (3) Unie je společně se svými členskými státy i nadále největším poskytovatelem oficiální rozvojové pomoci na světě, a jejich strategické ambice a opatření proto vyžadují výraznou viditelnost. V rámci přístupu „Tým Evropa“ by se politiky Unie a jejich členských států v oblasti mezinárodní spolupráce měly vzájemně doplňovat, aby se zlepšila účinnost, dopad a přidaná hodnota jejich kolektivní pomoci a přispělo se k posílení povědomí o činnostech Unie a jejich členských států v partnerských zemích a k jejich zviditelnění.
- (4) Draghiho zpráva o budoucnosti evropské konkurenceschopnosti z roku 2024 doporučuje zajistit větší zapojení soukromého sektoru a snížit nadměrnou vnější závislost prostřednictvím zajištění dodávek surovin, čisté energie, udržitelných paliv pro dopravu a čistých technologií z celého světa a prostřednictvím posílení a dalšího rozvoje strategie Global Gateway stanovené ve společném sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance ze dne 1. prosince 2021 nazvaném „Global Gateway“ (dále jen „strategie Global Gateway“), jakož i plánů růstu pro země procesu rozšíření a komplexní partnerství se sousedními zeměmi, které vyžadují dodatečné zdroje.

⁽¹⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 10. března 2026 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 30. března 2026.

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

- (5) Důležitým finančním nástrojem Unie pro plnění cílů strategie Global Gateway a realizaci strategických investic je EFSD+, zejména jeho rozpočtová záruka, která je součástí záruky pro vnější činnost. Zvýšení efektivity záruky pro vnější činnost by uvolnilo finanční prostředky na priority vnější činnosti Unie, včetně případného posílení strategie Global Gateway, a zároveň by se přijal diferencovaný kontextově specifický přístup k partnerským zemím, zejména těm, které byly označeny jako nestabilní země nebo země zasažené konfliktem, nejméně rozvinuté země a silně zadlužené chudé země.
- (6) S ohledem na rizika zahraničního vlivu a konkurenčních iniciativ by měla být při provádění EFSD+ věnována pozornost zajištění toho, aby Unie poskytovala podporu v rámci záruky pro vnější činnost pouze na operace, které jsou v souladu s hodnotami a zájmy Unie a zajišťují rovné podmínky a spravedlivou hospodářskou soutěž pro společnosti z Unie.
- (7) Nástroj EFSD+ se setkal s velmi vysokým zájmem ze strany Evropské investiční banky (EIB), Evropské banky pro obnovu a rozvoj (EBRD) a dalších institucí pro financování rozvoje, jak potvrdilo hodnocení nástrojů financování vnější činnosti pro víceleté finanční rámce na období 2014–2020 a 2021–2027 provedené Komisí.
- (8) Krytí zárukou EFSD+ by se mohlo do roku 2027 zvýšit použitím přebytků z Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD) zřízeného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601⁽³⁾ a účinnějším využíváním rozpočtové záruky Unie, a to snížením míry jejího krytí v rámci výlučného specializovaného investičního okna EIB pro operace se státními protistranami a nekomerčními protistranami na nižší než státní úrovni z 65 % na 60 %. Toto snížení rozpočtového krytí by vstoupilo v platnost až po změně příslušné dohody o záruce mezi Komisí a EIB. Přidělením přebytků ze starších nástrojů ve prospěch EFSD+ by neměla být dotčena jednání o víceletém finančním rámci po roce 2027.
- (9) Přidělení přebytků ze záruky EFSD na tvorbu rezerv EFSD+ s účinností ode dne 31. prosince 2024 vyžaduje odchylku od čl. 216 odst. 4 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509⁽⁴⁾.
- (10) V zájmu vyvážené a inkluzivní vnější činnosti, která odráží širší geopolitické závazky Unie, by měly být přebytky záruky EFSD přidělovány do rezerv EFSD+ ve finanční rovnováze mezi všemi způsobilými regiony, jak je zakotveno ve finančním zeměpisném krytí stanoveném v nařízení (EU) 2021/947, a zejména při zohlednění minimálních částek přidělených na zeměpisné programy podle čl. 6 odst. 2 písm. a) uvedeného nařízení.
- (11) Povolení použít prostředky ze záruky EFSD+ k úhradě čerpání záruky EFSD ode dne 31. prosince 2024 vyžaduje odchylku od čl. 214 odst. 6 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509.
- (12) Schopnost EIB, EBRD a rozvojových finančních institucí účinně využívat dodatečné zdroje by měla být zvýšena zjednodušením rámce pro operace kombinování zdrojů, konsolidací dohod o záruce a technické pomoci se stejným prováděcím partnerem a snížením četnosti podávání finančních zpráv ze čtvrtletní povinnosti na pololetní povinnost. Zjednodušení má zásadní význam pro mobilizaci soukromých investic ve velkém měřítku, zvýšení pákového efektu fondů Unie a vytvoření předvídatelného prostředí pro soukromé partnery ochotné spolu investovat do udržitelného rozvoje.
- (13) Kromě toho by v rámci zjednodušení měla být zrušena povinnost prováděcích partnerů ověřovat informace o jednotlivých operacích v rámci dohod o záruce, které mají předkládat Komisi ve svých výročních zprávách, neboť tato povinnost není stanovena nařízením (EU, Euratom) 2024/2509.

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 ze dne 26. září 2017 o zřízení Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD), záruky EFSD a záručního fondu EFSD (Úř. věst. L 249, 27.9.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1601/oj>).

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (Úř. věst. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (14) Účinnost a zjednodušení by měly být doprovázeny náležitou transparentností a odpovědností v souladu s povinnostmi Komise podávat rozpočtovému orgánu zprávy podle čl. 41 odst. 7 nařízení (EU) 2021/947, včetně jasných informací o výkonnosti EFSD a EFSD+, o pákovém efektu finančních prostředků, přidělování finančních prostředků na programy a projekty, o celkových zjištěných přebytcích a schodcích, původu případných přebytků a částkách navržených k přerozdělení. Komise by měla poskytovat jasné a pravidelné zprávy o adicionalitě operací EFSD+, včetně důkazů o tom, že podporovaná portfolia mají vyšší rizikový profil než srovnatelné běžné investiční činnosti prováděcích partnerů.
- (15) Jelikož cílů tohoto nařízení, totiž posílení spolupráce Unie s partnerskými zeměmi a snížení její nadměrné vnější závislosti, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich, z důvodu rozsahu a účinku opatření, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Změny nařízení (EU) 2021/947

Nařízení (EU) 2021/947 se mění takto:

- 1) V článku 30 se odstavec 4 nahrazuje tímto:

„4. Odchylně od čl. 212 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 (*) se splátky a příjmy generované finančním nástrojem zřízeným na základě tohoto nařízení přiřadí do původní rozpočtové položky po odečtení nákladů řízení a poplatků za řízení.

Odchylně od čl. 216 odst. 4 písm. a) nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 se jakýkoli přebytek prostředků na tvorbu rezerv pro záruku EFSD podle nařízení (EU) 2017/1601, vykázaný v letech 2025, 2026 a 2027 v pracovním dokumentu připojeném k návrhu rozpočtu v souladu s čl. 41 odst. 5 písm. h) nařízení (EU, Euratom) 2024/2509, použije na tvorbu rozpočtové záruky podporované EFSD+.

Prostředky uvedené v prvním a druhém pododstavci tohoto odstavce představují vnitřní účelově vázané příjmy ve smyslu čl. 21 odst. 5 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509.

(*) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (Úř. věst. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).“

- 2) V čl. 31 odst. 8 se doplňuje nový pododstavec, který zní:

„Odchylně od čl. 214 odst. 6 nařízení (EU, Euratom) 2024/2509 se prostředky EFSD+, které se vztahují k tvorbě rozpočtové záruky podporované EFSD+ a uvedené v čl. 214 odst. 4 prvním pododstavci písm. b) a d) nařízení (EU, Euratom) 2024/2509, použijí na úhradu plateb v hodnotě nad 10 milionů EUR v rámci čerpání záruky EFSD v letech 2025, 2026 a 2027.“

- 3) V čl. 36 odst. 1 se druhý pododstavec nahrazuje tímto:

„EIB disponuje výlučností v případě operací se státními protistranami a nekomerčními protistranami na nižší než státní úrovni v rámci výlučného specializovaného investičního okna. V rámci tohoto výlučného specializovaného investičního okna se příspěvkem z vlastních zdrojů rozumí převzetí zbytkového rizika a záruka EU kryje 60 % celkové částky vyplacené a zaručené v rámci finančních operací EIB po odečtení všech uhrazených částek a po přičtení všech souvisejících částek.“

- 4) V článku 38 se odstavec 6 zrušuje.

*Článek 2***Vstup v platnost**

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Ve Štrasburku dne 29. dubna 2026.

Za Evropský parlament
předsedkyně
R. METSOLA

Za Radu
předsedkyně
M. RAOUNA
